

FELSŐMAGYARORSZÁGI HIRLAP

POLITIKAI UJSÁG

egjelen minden szerdán és szombaton este.
Késziratokat vissza nem adunk.
Szerkesztőség: Kazinczy-utca 2.
Kiadóhivatal: Landesmann Miksa és Társánál.

FŐSZERKESZTŐ:
Dr. HOLLÓ ANDOR

Előfizetési ár:
Egész évre 12 korona, félévre 6 korona. Negyed évre 3 korona. Egyes szám ára 12 fillér.
Hirdetéseket a legutányosabb árban közölünk

TAKTIKA

nélkül a háboru rejtélyes zürzavar, olyan mint a világmindenség célzertúség, összhangzat nélkül, mint zavartan működő emberi mikrokozmosz, olyan, mint a bomlott óra. Lehet a fölhasználandó nyersanyag bármily erős, egészséges és erőtelj duzzadó, lelkesítse bár az összetevő erők egységeit a onseretét és igazság érzet akár mily nagy hőlokon is, ha nincs, aki a nyers anyagnak stilust adjon, ha nincs, aki az erők csoportosítása és kombinálása által a hatásokat a maga előnyére aknázza ki, fálnak meg minden haszaltalan török le az a sok individum, melynek ha gazdasági értéke is, megfizethetetlen. Nagy tudomány a kormányzás még béke időben is, pedig akkor az erők megnyilatkozásának, az erő kifejtésnek tempója normális. Háboruban azonban minden intenzitásának maximumával nyilatkozik meg, s ember legyen, aki ebben a világraszóló kataklizmában úgy tudja regulálni agysejtjeit, úgy tud átfogó szemmel nézni táncpatot, tábori postát, telefon osztatot, köztörz helyet, pilóta állomást, tűzvonalat és még millió mindeneket, hogy ezen felül még az ellenség gondolatait is kitalálja. Azt mondják, hogy a művészi gondolatok megszületésének első feltétele a csend körülöttünk és bennünk. Es a mi hadvezéreinknek vannak szenális gondolataik, művészi kompozíciójuk olyan tül-siketítő zajban, melyhez képest a jerikói láрма csak szordínós pianó, vagy hárfá pengés. Másképp nem szerezhette volna meg hadvezetőségünk Európa bálumatát, mely minden nap nagyobb lendülettel tapsol a monarchiának azért, hogy főtartóztatja az oroszok megszállhatatlan ármádiáját mindaddig, míg nyugaton a német erő föl nem szabadul.

Bőrükért remegő kishittük suggedóva rémitgetik a higgadt polgárembereket, mintha nem volna minden rendszerben a taktika körül. Ezek a háboru félszemű boszorkányai elfelejtik először, hogy a

világ legelső katona népe voltunk már Aziában, másodsor, hogy az ostoba fecsegésért 15 napi elzárás és 200 K. jár és hogy: ne sutor ultra crepidam.

A műpártoló polgármester. Színházba akar járni.

Még egyszer és utóljára akarunk reámutatni arra, hogy mennyire helytelen és visszás dolog lenne az idei szini szezon megtartása. Reméljük legalább, hogy utóljára kell szót emelnünk ebben az ügyben mert hiszen a város képviselőtestülete legutóbbi közgyűlésén — igen bülösen — megtagadta a szinjátszás engedélyt és szembehelyezkedett a mindenható polgármester akaratával, akinek — úgy látszik — igen nagy szüksége van a színészekre ezekben a nehéz időkben.

Egyszer már volt alkalmunk kifejezni, hogy a mostani véresen komoly napokban mennyire visszatszto valami a színház nyújtotta könnyed szórakozás, még ha az a kultura ógére alatt történik is. Ugyan kinek van most kedve színházba járni, amikor a világ legizgatóbb drámája folyik a határainkon. A fiaink ott vérzenek a csatatéren, minden percben életüket kockáztatják a hazáért, — mi pedig alatt a színházba járjunk szórakozni?

Hagyjanak most békét azokkal a frazisokkal, hogy a szíveszet a kultura ügye, s hogy éppen a megpróbáltatások napjaiban kell fokozott mértékben ápolni a nemzeti kultúrát, stb. stb.

Először is: inter arma silent musae. Sajnáljuk a nyomorogó színeszeket, de hát most mások is nyomorognak a háboru miatt és most más gondjaink vannak, mint a színészeket becsúzni.

Másodsor pedig: a Mezey direktor vállalkozásának vajmi kevés köze van a nemzeti kultúrához. Még azokban az esztendőkből is, amikor Mezey állítólag „jól szervezett” társulattal jött hozzánk a kultúrát terjeszteni, keservesen tapasztaltuk, hogy színházunk a jobbfejta orfeumok nivóján is a'ul marad s mi legfeljebb boszankodunk a pénzünkért.

Mit várhatunk tehát most, amikor Mezeynek egyáltalán társulata nincs, csupán konzorcionális alapon akarja összetoborozni az állástalan színészeket és színésznőket és így akar Ujhelyben szerencsét próbálni.

Igenis: szerencsét próbálni, Mezey nem reszkíroz semmit és nem vállal semminemű felelősséget. Ők csak idejűnnek és boldogitanának bennünket addig, amíg esetleg jól megy a dolguk. Hogy mit nyujtának, az mellékes. A fő az, hogy van nagy szubvenció, van ingyen fa és hogy Mezeynek nem kell a társulatot fizetnie.

Hát mi ebből nem kérünk. Ilyen minden garancia nélkül való alkalmi egyesüléseket mi nem fogunk drága pénzen szubvencionálni. Nem tennők ezt még normalis időkben sem, annál kevésbbé most, amikor meg igazán valódi kulturális olookra sinosen pénzünk.

Még ha komoly művészi programmal jönne is Mezey direktor akkor sem számíthatna a mai nehéz időkben a közönség pártfogására. Sem kedvünk, sem pénzünk sinosen most a színházba járásra.

Miért nem próbálkozik Mezey Eperjessen? Hiszen tudjukkal most ott kellene a kultúrát terjesztenie.

Mezeyn különben nincs mit csodálkoznunk. Természetes, hogy ő ott próbálkozik a konzorcionális kultúrvállalkozásával, ahol lehet. Annál csodálatosabb azonban, hogy a polgármester olyan hűvel teszi magát a Mezey ügyét.

Ha Székely Elek emberbaráti, humanitárius indokból kardoskodik a színészek mellett, — ám támogassa őket, adjon nekik, amennyit akar, a magánpénztárából, hiszen van elég pénz. De a város bőrre nejtása az emberbarátot.

Máskor a polgármester nem győzi eléggé hangsúlyozni a takarékoságot. Sőt a takarékoság nem egyszer smucisággá fajul. Hadbavonut városi tisztviselő családjaiktól szivtelül megtudja tagadói a lakbér kiutalását a takarékoság ürügye alatt, sőt a pénzt kérő özvegyasszonyt még becsúkatással is fenyegeti. Hát most miért hajlandó a város pénzt az ablakon kidobni és szubvenció címén ezeket dugni a Mezey zsebébe?

Hol itt a takarékoság? A polgármester betöltötte a színházban a mozielőadásokat a kolerára való tekintettel, holott a mozi busásan fizet a városnak. Mezeyt pedig a kolera dacára is beengedné, sőt még szubvencionálná is.

Száz szónak is egy a vége: a város közönségének az idén nincs szüksége színelőadásokra. A filléreinket inkább a sebesültek ápolására a katonák meleg ruhájára, meg az itthonmaradt családtagok segélyezésére fordítjuk. Ha a polgármester színházba akar járni, ránduljon fel Budapestre. Megteheti.

A kolera ellen.

Védőoltás a polgári lakosságnek is!

Allandóan résen kell lennünk, hogy távoltarthassuk magunktól a legnagyobb ellenséget: a kolérát. A jó közigazgatás preventív intézkedésekkel védheti a lakosságot a járvány terjedése ellen; a hadseregeknél azonban az ilyen óvóintézkedéseknek alig lehet foganatja. Szerencsére az orvostudomány újabbban a kolera ellen való védekezésnek egy másik módját is ismeri s ez az oltás, amely csaknem épen úgy immunizálja az embereket a kolera ellen, mint akár a himlőoltás a himlő ellen. Az első nagyobb arányú kísérleteket ebben az irányban — mint olvashattuk — a balkáni háboruban eszközölték és amely hadseregnél ezt rendszeresen végezték, — mint például a görögönél — ott ritkábban is pusztított a rettenetes nyavalya s az előfordult összes esetek mind enyhe lefolyásúnak bizonyultak.

Ha tehát a kolera ellen az oltással eredményesen védekezhetünk, nagyon ajánlatos volna, hogy a polgári lakosság körében is eszközöltesék az oltás, különösen a veszélyeztetett területeken s így Ujhelyben is. Kétféle védekezésnek sokkal nagyobb eredményei lehetnek és azért meg kellene próbálkoztatni az oltással is. Sokkal veszedelmesebb betegség a kolera, mint a himlő s ha a himlőoltást kötelezővé tették, akkor

SZOLYVAI

HUGYHAJTÓ ÉS HUGYSAVOLDÓ GYÓGYVIZ.

Lapunk mai száma 2 oldal.

Dr. Kéty, Dr Bókai, Dr Widerhoffer orvos-tanárok nyilatkozatai alapján első rangu gyógyhatású: csusz, közsvény, hólyag, vesebajoknál, cukorbetegség, húgyhomok, epekő, étvágytalanság és gyomorbetegség ellen. Kítűnő ízű üdítő ital.

K a p h a t ó m i n d e n ü t t.

ép úgy kötelezővé lehetne tenni a kolera elleni oltást is a mai városos időkben. Az orvosok a legjobb eredményeket várják az oltástól, vagyis biztosra veszik, hogy ezzel sikerül megakadályozni a kolera terjedését.

A Karolineum a katonákért.

Hazafiai lelkesedéssel és készséggel fogott a Karolineum intézete ahhoz, hogy némileg enyhítse a sord időjárás okozta kellemetlenségeket, amelyeknek vitéz harcoló katonáink kitűve vannak. A megfelelő helyre felküldött téli holmik kimutatása a következő:

A Karolineum intézet előjárósága adott 26 drb. varrott flanell hősapkát, a Mária Kongráció tagjai 15, Nagy Lujza 1, az el. isk. I. és II. oszt. a 7, névtelenek 4 drb. hősapkát. Ezenkívül még ez intézet el. és polg. leányiskolájának növendékei közül névszerint: Fedor I, Szirmay M, Demjén I, Márky A, és J, Haas A, Lomniczer M, Bobik J, Szabó I, 2 drb. Adelsberger M, Kun G, Kail S, Fedor M, Bárdy I, Gaál I, Hassay I, Hunyady I, Jenosócsik E, Hák E, Petrik M, Somlyódy I, Felici E, Vári I, Petrik G, 2 drb. Györy M, Ferenczy D, és I, Sipos K, Kimák E. Beregszászy I, Virágh E, Litavszky A, Bányay S, és I, Nyiry R, és A, Szmétana A, Szabó M, Stant E, Gaál M, Majorszky M, Homer I, Klein E, Szappanos K, Grics R, Egey M, Zboray A, Kun E, Mihalcsik M, Kozák J, és V, Kiss E, Hedrik S, Katona M, Viniczay E, Zimmermann M, Gyarmathy I, Mispál M, Huszovszky Zs, Kovács E, Dudás I.

Ermelegítőt készített: Nagy Lujza 2 párt, Csörgehe I, 2 párt,

Rohaly A, Viniczay I, Balogh P, és I, Lomniczer M, Szabó I, Ladomér-szky A, és E, Szent-Györgyi J, Polaczek E, Fazekas E, Rác M, Réz A, Khün T, Kanyuk M, Bajusz O, Isépy K, Adelsberg M, Máté I, Ocskay E, Szirmay M, Gaál I, Haas A, Szabó M, Szmétana A, Rosenmüller E, Bendik M, Réz P, Zboray A, Sipos K, Gyarmathy I, Zimmermann M, Kovács E. 1 párt az el. isk. II. oszt. a ész névtelenek 2-2 párt.

Az intézet előjárósága 26 drb. Csörgehe I, 12 drb. és Nagy Lujza 2 drb. haskötőt adományozott, ez utóbbi még ezenfelül 8 kapotát, Csörgehe I, 4 trikót és 6 törölrühát.

Összegezve van tehát: 116 drb. hősapka, 41 pár ermelegítő, 40 drb. haskötő, 8 drb. kapca, 4 drb. trikó és 6 drb. törölrüha.

A Karolineumban elhelyezett szegény sebesült katonák havi teljes ellátásához hozzájárult Bessenyei István apát esperes plébános 50 K. Ezenkívül adott: Hamersberg Heléne urhölgy szomorodni, kockacukrot, kakaót, rizst, makarónt, Harsányi Gizella urhölgy 3 K. A Karolineumba járó növendékek közül pedig: Arnótfalvy J, Viniczay E, Katona testvérek gyümölcsöt, Kisfaludi J, Schmidt J, Katona testvérek, Csom R, befőtött, Nyiri A, málnaszörpöt, Hedrik A, Csom R, cukrot, Arnótfalvy J, süteményt, Györy M, Kisfaludi J. kalácsot, Schwartz E, Homer I. vaját, Csom R, Viniczay E, Homer I. tojást, Csom R, kenyeret lisztet, Réz A, Fehér M, Zimmermann M, Filipovszki M. tejet, Schmidt J, bort, Ferenczy I, trikót, a polg. IV osztályosok közül többen szivart.

Meleg köszönet mindezen adományokért a Karolineum főnöknőjétől.

Mai távirataink.

A miniszterelnökség sajtóosztályának hivatalos közlései.

Az orosz harctérről.

Csapatunk sikeres előnyomulása.

Budapest, okt. 19.

A főhadiszállásról Astrmiaz mindkét partján folyó csatában a támadást tegnap folytattuk és helyenkint már megközelítettük az ellenség harcvonalát. Csapatunk egyes pontokon mint a várharcban futóárkokkal küzdik magukat előre.

Visszavert orosz támadások.

Dolgozik a nehéz tüzérség.

Budapest, okt. 19.

Mult éjjel az oroszok támadási kísérletét véresen visszautasítottuk. A csata az egész vonalon ma is tolyik. A harcban nehéz tüzérségünk is beleszölt.

Menekül az ellenség.

Üldözzük az oroszokat.

Budapest, okt. 19.

A Viskowtól északra visszavetett ellenséget tovább üldözzük. A Kárpátokon át előrenyomult ellenség más részei Lubincéig az Orrowtól északra fekvő magaslatokig és az Uroz körüli területre hatoltak előre.

Az oroszok vesztesége

Przemysl mellett.

Negyvenezer halott és sebesült.

Budapest, okt. 19.

Az oroszoknak Przemysl elleni támadásában szenvedett veszteségeit sebesültekben és halottakban negyvenezerre becsüljük

Zemplén vármegye sátoraljaujhelyi „Erzsébet” közkórház igazgatóságától.

571/1914. ig. szám.

Ajánlati felhívás.

Zemplén vármegye sátoraljaujhelyi „Erzsébet” közkórházának 1915. évi körülbelül 60000 liternyi tej, 116000 drb. 500 grammos kenyér, 50000 drb. 80 grammos zsemlye, 15000 kgr. I. oszt. marhahus (folyó évi ár 1 K. 24 f.), 5000 kgr. I. oszt. borjúhús (folyó évi ár 1 K. 60 f.), 2500 kgr. sertéshús (folyó évi ár 1 K. 30 f.), 900 kgr. füstölt szalonna (folyó évi ár 1 K. 60 fillér), 36 mm. sertés- és növényzsír (folyó évi ár 1 K. 60 f.), 2200 kgr. lencse, 2200 kgr. borsó, 2200 kgr. bab, 12000 kgr. liszt, 800—1000 liter hegyibor és egyéb élelmiszer; 40 mm. zöldség, mosási cikkek, 600 liter finomított szesz, 1000 liter denaturált szesz, 300 kgr. növényi-, gép- és hengerolaj, vegyes áruk, rövidárak, 100 mm. zsup, kefék, seprők, irodaszerek, nyomtatványok, üvegtermékek (ablakok), ugyszintén 72 waggon 7000 hófoku kőszén, 1000 méter I. osztályú bükk tűzifa szállítását és ez utóbbiak befuvarozását biztosítani óhajtván, felhívom a szállítás iránt érdeklődőket, hogy szabályszerűen kiállított, pecséttel lezárt ajánlataikat, 5% biztosíték letételéről szóló nyugtával felszerelve, Sátoraljaujhelyben a közkórház gondnoki hivatalánál 1914. évi november hó 5-ik napjának d. e. 11 órájáig anynyival is inkább nyújtásuk be, mert az elkéset ajánlatok figyelembe vételét nem fogják.

Az ajánlat borítéka „Ajánlat az 571. számú ajánlati felhívásban kiírt élelmiszer, kőszén és egyéb szállításra” felirattal látandó el.

Az ajánlatok 1914. évi november hó 5-én délután 3 óraker a közkórház gondnoki hivatalánál lesznek felbontva, ahol ajánlattevők vagy igazolt képviselőik jelen lehetnek.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntés még meg nem állapított napjáig kötelezettségben maradnak és a közkórházi bizottság az árakra tekintet nélkül határozhat.

Részletesebb feltételek a hivatalos órák alatt a gondnoktól tudhatók meg.

Ipari termékek magyar származása igazolandó.

Sátoraljaujhely, 1914. október hó 16-án.

Dr. Chudovszky Móric sk.,
igazgató-főorvos.